

فرهنگیان

ایران - تهران - دانشگاه تهران
۲ شهریور ماه ۱۳۹۶

بررسی قابلیت های سیستم اجرایی طرح توسعه شهری نمونه موردی: شهر تهران

نویسنده: عاطفه فلاح

کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری

چکیده

در برنامه ریزی شهری کشور ما موضوع ساماندهی شهر در سطح خرد آن به یک نیاز واقعی در حوزه شناخت نظری و نیز ضرورت عملی در عرصه سیاستگذاری تحول یافته است. در طی دهه های اخیر نظام شهری در ایران همچون بسیاری از مقولات دیگر محیطی بستر آزمون بسیاری از دیدگاهها و نظریه های اقتصادی و اجتماعی بوده اند که در آن کلیت حیات شهری در سطح کلان و نه واحدهای عینی و خرد شهری و یا تعاملات و نیازهای خاص ساکنین آن، بیشتر مورد نظر بوده است. در بسیاری مواقع، کنشگران شهری یا حضور نداشته اند و یا اینکه در انتهای اهداف بررسی و یا نظام عملیات برنامه ریزان قرار داشته اند. پس از نقد رویکردهای کلان در پژوهشهای شهری و گشایش دریچه های جدید بسوی تاکید بر واحدهای عینی، ملاحظات شهری دستخوش دگرگونی اساسی گردید. تغییر در نگرش فوق این سؤال را مطرح میکند که چگونه میتوان نظام مدیریت و برنامه ریزی شهری را به اصول و قواعدی مجهز کرد که امکان توسعه پایدار در شبکه حیات شهری فراهم گردد؟ از جمله دلایل گرایش به رویکرد فوق توجه به کارکردهای اجتماعات محلهای است که از منظر جامعه شناسی تبیین کننده بسیاری از مسائل بویژه در سطح کلانشهری مانند تهران است. در رویکرد فوق تاکید میگردد که ساکنین این واحدها طی تجربه طولانی زندگی در محیط شهری مشترک، میتوانند بسیاری از نیازها و ضرورتهای روزمره خود را دریافت کنند و به علاوه آن ها در صورت شکلگیری نظام نوین محلهای قادر خواهند بود با مشارکت در حیات محلهای خود مانع از شکلگیری معضلاتی گردند که کلیت حیات شهری را مورد تهدید قرار میدهد. بعلاوه در بسیاری از منابع تحقیقی در کشور ما کلانشهر تهران از جمله نمونه های بارز در تجربه زندگی محلهای و شبکه فعال و کارکردی است که مورد توجه قرار دارد. در این مقاله تلاش بر آن است تا نخست با استفاده از ابزارهای نظری جامعه شناختی فرایند تحولات در عرصه شناخت محله های شهری مورد بازشناسی قرار گیرد و آنگاه تبیین گردد که چگونه دیدگاههای جدید در این حوزه مهم تمایل به طرح واحدهای محلهای بعنوان مبادی ورود به کلیت ساختار شهر دارند. هدف از تنظیم چارچوب برنامه ریزی توسعه محلهای گذشته از پرداختن به بازسازی کالبدی محله های شهری که خود ناظر بر موزائیک محله های شهری در بعد محدودتر و تخصیص یافته تر از لحاظ منابع مادی و تجهیزات است، بیان اصول سیاستگذاری اجتماعی و فرهنگی و تجدید بنای آنها در قالب ساماندهی شبکه فعالیتهای مورد نظر است.

واژگان کلیدی: توسعه شهری - شهر تهران - طرح های اجرایی - سیستم شهری